

varovala, da nisem iskal tam vlačug in vest moja me je odvracala, da nisem mogel grešiti, da nisem izvršil samotnega dejanja.

Da se držijo črni gospodje pregovora: »Namen posvečuje sredstva«, pokazalo se je v tem slučaju. Po temtatem ni politikujočemu duhovnu nobeno, še tako nestranno dejanje grešno, samo, da doseže svoj smoter. Ako je pošteno ali nepošteno, to jim ni mari. Oni si štejejo morda še v zaslugo.

Alozij Pipan,
»preserski dohtar«.

Rogaški vzbuja tek in
„tempel vrec“ lahko prebavo ter
ureja presnovo.

Zaloga pri flm. Jeretiču in fl.
Seppenhoferrju v Gorici.

Družba sv. Cirila in Metoda.

»Družba sv. Cirila in Metoda«
javlja ponovno slovenskim trgovcem in narodnemu občinstvu, da ima v zalogi lepe velikonočne razglednice, v kaj veliki izbori.

Slovenci, sezite po njih ter podpirajte prekristno našo šolsko družbo!

Naša duhovščina in odgoja mladine.

(Z dežele.)

»Primorski List« žaluje zaradi pokvarjenosti mladine in kliče na pomoč. »Soča« mu je dala dober svet v št. 30. Vi meščanje, ne veste, kako dobro se vam godi, ker niste izpostavljeni v toliki meri duhovniškemu nadlegovanju kakor prebivalci po vaseh; če se pa stopi v katero vas bližnje okolice, in povpraša, se zve čudne reči.

Oglejmo si duhovnikovo delovanje in njega vpliv na odgojo mladine v občini, kjer stoji duhovščina na vrhuncu svoje moči. Kdor opazuje od daleč takega odgojitelja, vdobi vtis, kakor bi bil duhovnik goreč verski odgojitelj. Tak duhovnik poučuje več mesecev vsak dan po eno do dve uri veronauk za prvo obhajilo. Slabo oblečeni otroci zahajajo zjutraj brez zanjterka v mrzlo cerkev in se tam mude eno do dve uri, ker se od njih zahteva, da morajo biti tudi pri maši. Duhovnik ne ve, koliko trpljenja, skrbi, dela in truda stanejo otroci, ker ne pozna družinskih težav; njemu je vseeno, ali hodijo otroci k nauku v cerkev v ugodnem ali neugodnem letnem času. Če kateri zbolji radi prehlada, ga to ne boli; saj otrok ne zmanjka, če eden umrje. — Po prvem obhajilu je dobro, da obhajanci postanejo deležni odpustkov; da postanejo deležni še večje milosti božje, jih naganja duhovnik, naj hodijo vsako nedeljo k izpovedi in

obhajilu. Ko minejo zadnji pustni dnevi, tirajo se zopet 13 in 14 letni otroci vsak dan v cerkev k nauku za velikonočno izpoved. Otrokom je treba zgodaj vstajati in se muditi v cerkvi vsak dan, če gospod nunc ni zadržan, po blizu 1½ ure. Poleg tega so večkrat blagoslovi kar zaporedoma vsak dan in otrokom se priporoča in žuga, naj jih ne zamujajo. Otroci so dolžni hoditi meseca septembra in oktobra in po Veliki noči do konca šolskega leta k šolskim mašam dvakrat na teden; to pa duhovnika ne moti, da jih vseeno kaznuje, če kateri ne pride v nedeljo k maši. Sedaj veljavne odredbe glede verskih vaj za šolsko mladino, ki so bile izdane od knez nadškofijskega ordinarijata sporazumno s c. kr. okrajnim šolskim svetom, sicer določujejo, da noben duhovnik ne sme v kraju, kjer je redna šola, poučevati veronauka več ur nego določujejo deželni učni načrti in ne sme vpeljevati poleg določenih še drugih verskih vaj za šolsko mladino; isto določuje novi šolski in učni red, a kaj je to mar duhovniškemu fanatiku. On pozna postavo, kadar se na njo sklicuje ali če koga denuncira; drugače je odgovoren za svoje postopanje »generalstabu«, ki se nahaja zunaj naroda, dežele in države. V šolo prihaja prepozno in ščipa več ali manj od onega časa, ki je določen za veronauk. Mesto da bi prihajal ¼ ure pred pričetkom pouka v šolo kakor drugi učitelji, in blagodejno vplival na otroke, ko se zbirajo, ter točno pričeval pouk z zbranimi mislimi, ne izkorišča časa za odgojo kakor bi moral; pozneje pa hoče od pretirane gorečnosti skočiti iz kože in naklada mladini nepostavna bremena, da bi zamujeno popravil. Tak duhovnik vidi v otrocih prihodnje volilce za deželni in državni zbor in jih na vse kriplje obdeluje, da bi se ne moga postaviti na lastne noge, ko odrasejo.

Če pogledamo, kakošni so vspehi take duhovniške odgoje na mladino, prepričamo se, da je ta lena, umazana, topa, duševno nerazvita, neredna, za učenje v šoli malo sposobna, neubogljiva in uporna ter pogostoma zamuja šolo, brez društvene onike in surova. Učiteljeva beseda pri takih otrocih malo izda, ker obiskujejo neredno šolo in so še takrat, ko pridejo v šolo, duševno ubiti in se čuti vsak smrkevec in umazanec bolj božjega nego učitelj, kojega je duhovščina črnila, da je brezverec in slab človek. Ko taki otroci šoli odrastejo, jim postane krčma edino zabavišče. Taki ljudje ne morejo tekmovati z obrtniki drugih narodov, ki so v svoji mladosti redno obiskovali šolo brez onega duhovniškega morenjenja duha, kakoršnemu je razpostavljena naša šolska mladina. Kdor hoče odpreti oči in gledati, vidi, da čim večjo moč ima fanatičen duhovnik v občini, tem nerednejše hodijo otroci v šolo in tem bolj posurovljeni zapuščajo šolo.

»Kdo ve svetovati?« — Zavrnite politikujoče duhovnike v meje njih delokroga in mladina bo v malo letih drugačna. Veronauk in verske vaje naj se tako vr-

šijo kakor določuje zakon in zakonske določbe, da ne bodo morile in tlačile duševnih zmožnostij. Duhovniki naj se vedejo proti učiteljstvu in drugim ljudem tako kakor se spodb. Poleg tega bi jim dobro pristojalo malo prave krščanske ljubezni do bližnjega, o kateri nam mnogokrat pridgajo. In z nabiranjem »krivičnega mamona« — naj bi se manj pečali! Pečali naj bi se manj goreče za posvetnimi zakladi, koje »rija razjeda, molji jedo in tatje izkopljejo« ter otroke brez ozira na to, da ti postanejo enkrat volilci, v resnici odgojevali. Na mesto tega naj stopi odgojevanje; na mesto širjenja sovraštva do bližnjega spodbujanje k medsebojni ljubezni in vzajemni pomoči; na mesto pobiranja »krivičnega mamona« za razne namene, dajanje nabranih zakladov za kaj v resnici koristnega; mesto častikraje po listih in shodih, posnemanje Krista, ki je bil v resnici krotak in ponižen. S takim postopanjem duhovščina pripomore, da bode slovenska mladina mogla tekmovati s čilim narodom drugih narodov.

Prijatelj mladine.

DOPISI.

Iz tolminskega okraja.

Volče. — »Primorski List« z dne 11. febr. je odprl svoje predale nekemu »Lepodolskemu«, kateri se v letošnji hudi zimi sprehaja po »Volčanskih hribih« ali bolje: po »Gorici« in »Pr. Listu«. Menda je tem sprehodom kriva njegova gorka soba, da si hladi svoje vroče-prismojene možgane po »Volčanskih hribih«. Sedaj se je spravil na Volčanske »liberalne« krčmarje in na naše poštene fante. Kakor vse kaže, se je moral g. »Lepodolski« preobleči v »Grdodolskega« in — hajdi v »liberalne« krčme in v družbi »lib.« krčmarjev zavajati našo mladino.

Čudno, da g. »Lepodolski« v svoji »grdodolski« suknji ne vidi pa tistih, katerim njih »bère« ne pobere ne toča, ne moča, ne suša. Ali si kaj pridela ali nisi, te vendarle vsako leto po trikrat pumpajo rekoč: »Te dni bom pobiral svojo »biero«, to nedeljo bom imel svoj navadni »ofer« itd.« Spak pa je, da se tačas ne ogibajo »liberalnih« krčmarjev, kateri so najhujši zapeljivci naše mladine. Vsak, kdor je bral oni dopis, je sodil, da g. »Lepodolskemu« manjka eno kolesce v glavi, ali pa da je skrajno hudoben. Namen g. Lepodolskega je prozoren. Rad bi imel v svojem taboru naše fante, pa — ne gré in ne gré! Naši fantje so že toliko razsodni, da znajo razsoditi med lučjo in temo, četudi jih »lib.« krčmarji »zapeljujejo le v slabo«. Naši fantje bi bili jako hvaležni g. »Lepodolskemu« — in tudi v »Marjino družbo« bi se vpisali — ako bi jim navedel tiste »častne izjeme«, kjer krčmarji ne pohujšujejo mladine. Na dan z imeni, g. »Lepodolski«, in mladina bo v Tvojem taborju. Potem naša mladina ne bo hodila več po »lib.« krčmah, pojde raje

v farovž in kaplanijo, kjer bo pila vino brez »daca«. Za prigrizek bode imela: piščance, kopune, lonže, reberca, klobase, jajca, maslo, pšeničen kruh itd. Menda bode tudi plesala »ala Korle«? O srečni časi, ki se obetajo volčanskim fantom! »Liberalni« krčmarji moramo zapreti svoje »beznice«, ali pa postati klerikalci.

Na vsezadnje je g. »Lepodolski« spravil v zadrego še vbogega »Bogomilča«. Bogomilč, ta mirni, nedolžni človek, da bi bil dopisnik »Gorice« in »Pr. Lista«? Pojdite, pojdite! On ima več drugega nujnega opravka.

Je že »šment«, da mora — »priprosta kmečka roka« braniti Bogomilča! Za sedaj bodi bodi dovolj!

Volčanski fantje in »liberalni« krčmarji.

Tolmin, 17. sušca 1909. (Obrtna šola, kje si?) Večkrat je bilo čitati v cenjeni »Soči« o obrtni šoli v Tolminu. Ta šola je dovoljena, a žal do danes se ni še otvorila. Kje tiči vzrok? Vlada, trgovobrtina zbornica in občina so dovolile podpore in sicer vlada 1000 K, občina 500 K in trgovobrtina zbornica 250 K. Kot četrti faktor ima prispevati še dežela 250 K. Ker pa deželni zbor ne deluje, tudi ne more dovoliti omenjenega prispevka. Ali naj se zaradi tega bagatelnega zneska ne otvori obrtne šole? To bi bilo naravnost škan-dalozno! Prosimo poklicano gospodo, naj nam skuša izposlovati, da se otvori potrebna obrtna šola v Tolminu prav gotovo meseca septembra in če je potreba tudi brez deželnega prispevka, koji se lahko dovoli naknadno.

Ypsilanti.

»Društvo za varstvo zanemarjenih otrok za sodni okraj Tolmin« naznanja, da se občni zbor dne 14. t. m. vsled slabega vremena ni mogel vršiti; zato se vrši z istim vspešnim v nedeljo, dne 28. t. m. ob 2. pop. na sodnji v Tolminu. — Mladinoljubi se nujno vabijo, da se polnoštevilno vdeležo.

Odbor.

Iz hribov. — Takšne zime kakor je letos, ne pomnijo še stari ljudje. Po celi Soški dolini je zapadlo toliko snega, da leži v nekaterih krajih še sedaj čez 1 meter visoko. Promet je zelo obtežen in stranske vasi, ki niso ob državni cesti, so takorekoč odrezane od prometa. Vse miruje in ubogi ljudje morajo gaziti po snegu in dežju do kolena, ako hočejo iti kaj kupit v bližnjo vas.

Sedaj ko je postalo vreme bolj južno in se je začel tajati sneg, so pa ceste podobne strugi. Voda teče po njih, kakor v potokih. Bati se je, da odnese voda še tisto malo zemljišča, ki ga ima naš ubogi kmet. Most, ki pelje v Kamno, je v nevarnosti, ako narase voda še 1 meter, pa ga odnese. Soča je vsled nepretrganega deževja in tajanja snegu silno narasla.

28. t. m. pride v Kobarid 1 stotnja vojakov. Vojakov pa naši gg. nunci ne

(Dalje v prilogi.)

— Mušketirji k meni! zakliče d' Artagnan.

Eskorta se razdeli v dve vrsti: ena se postavi na desno stran kočije, druga na levo; ena prihiti na pomoč d' Artagnanu, druga Porthosu.

Tedaj se je vnela bitka, ki je bila tem strašnejša, ker ni imela nikakega cilja, in tem žalostnejša, ker ni nihče vedel niti zakaj niti za koga se bojuje.

XXXV.

Kako se včasih vladarji težje vračajo v kraljevo prestolnico nego jo zapuščajo.

(Nadaljevanje).

Kakor vsak ljudski naval, tako je bil tudi ta naval strašen: mušketirjev je bilo malo, bili so slabo razvrščeni in sredi te množice se niso mogli gibati s svojimi konji: začeli so omagovati. D' Artagnan je hotel zagrniti okna kočije, toda mladi kralj je bil iztegnil roko, rekoč:

— Ne, gospod d' Artagnan, jaz hočem videti.

— Če hočete videti, Veličanstvo, pravi d' Artagnan, potem glejte!

In okrenil se je z ono furijo, ki ga je delala tako strahovitega, ter planil proti vodji upornikov, ki si je skušal s pištolo v eni in z mečem v drugi roki narediti pot do vrat kočije ter se ruval z dvema mušketirjema.

— Prostor! mordieux! s poti! zavpije d' Artagnan.

Pri tem glasu je človek s pištolo in mečem dvignil glavo; toda bilo je že prepozno: d' Artagnanov udarec je že zadel rapir ter mu je prebodel prsi.

— Ah, vraga! vsklikne d' Artagnan, hoteč pridržati udarec, a bilo je že prepozno; kaj ste prišli iskat sem, grof?

— Da izpolnim svojo usodo, odvrne Rochefort ter se zgrudi na eno koleno, trikrat sem že vstal od udarcev vašega meča, a sedaj, četrtič, ne vstanem več.

— Grof, pravi d' Artagnan nekoliko ginjen, udaril sem, ne da bil vedel, da ste vi. Ko bi umrl, bi mi bilo žal, da bi se zgodilo to s čuvstvi sovraštva proti meni.

Rochefort ponudi d' Artagnanu roko, in ta ga prime zanj. Grof hoče govoriti, toda kri mu je priklopela skozi grlo ter mu zadušila besedo; vstrepetal je še poslednjikrat ter izdihnil.

— Nazaj, nesnage! zavpije d' Artagnan. Vaš vojda je mrtev, ničesar več nimate opraviti tu.

In res, kot bi bil Rochefort duša tega napada, ki se je navalil od te strani proti kraljevi kočiji, se je vsa množica, ki je šla prej za njim ter ga služala, spustila v beg, ko je on padel. D' Artagnan se je zagnal s kakimi dvajsetimi mušketirji proti ulici Coq, in ta del rogoviležev je izginil kakor dim; razkropili so se po trgu Saint-Germain-l' Auxerrois ter se obrnili proti nabrežjem.

D' Artagnan se je vrnil, da bi priskočil Porthosu na pomoč, ko bi ta rabil kake pomoči. Toda Porthos je bil s svoje strani storil svojo dolžnost ravno tako vestno kakor d' Artagnan. Leva stran kočije je bila ravno tako dobro očiščena kakor desna, in odgrnili so zopet levo okno kočije, katero je bil Mazarin previdno zagrnjal, ker je bil manj bojeviti nego kralj.

Porthos je imel zelo otožno lice.

— Kako se pa držite, vraga, Porthos? Kako čudno lice imate, če se pomisli, da ste zmagovalec!

— A tudi vi se mi zdite čisto ginjeni, pravi Porthos.

— Saj pa tudi imam vzrok, mordieux! ubil sem starega prijatelja.

— Res? se začudi Porthos; koga po?

— Tega ubogega grofa Rocheforta!...

— No, ravno tako, kakor jaz; ravnokar sem ubil človeka, čegar obraz mi ni neznan; žal da sem ga udaril po glavi in da je imel v trenutku obraz poln krvi.

— In ni ničesar rekel, ko se je zgrudil?

— Pač, rekel je... »Uf«!

— Razumem pač, da vam to ni moglo dosti pojasniti, če ni rekel nič drugega, pravi d' Artagnan, ki se ni mogel vzdržati smeha.

— No, kaj je, gospod, vpraša kraljica.

— Milostljiva gospa, odvrne d' Artagnan, pot je čisto prazna, in Vaše Veličanstvo lahko nadaljuje pot.

In res, cel spreved je prišel brez vsakega drugega dogodka v cerkev Notre-Dame, pod katere vratni je pričakovalo vse duhovništvo kralja, na čelu mu kosdijator; šlo je pet »Te Deum« za srečno vrnitev kralja, kraljice in ministra.

Ko se je svečanost že bližala koncu, je pritekkel v cerkev ves prestrašen deček, hitel v zakristijo ter se naglo oblekel v strežniško obleko; potem se je prerinil skozi množico, ki mu je naredila prostor vsled častiljive uniforme, ki jo je imel na sebi, ter se približal Bazinu, ki je stal moško v svoji modri obleki s srebrno okovano prlico v roki nasproti švicarja pri vhodu na kor.

marajo, češ, po njih pride pohujšanje in zapeljevanje deklet. Zato pa stá kobariška gg. nunca čutila potrebo v nedeljo pri pridigi opozoriti javno v cerkvi dekleta, da naj ne občujejo z vojaki. Ko sliši tuj človek take nauke v cerkvi, si lahko misli, da so kobariška dekleta res tako razuzdana, da se pajdašijo z vojaki.

V Zábčah pri Tolminu se je ustrelil prekupčevalč z telet. M. Šotlj. Dekan tolminski mu je seveda odrekel cerkveni pogreb. Ko pa je zvedel, da pojdejo k pogrebu tudi tolminski pevci, je brž ukazal kaplanu, naj gre na pokopališče in ga pokoplje.

Klerikalni listi pravijo, da ne vedo, kakšnega mišljenja je bil pokojnik. Mi pa vemo, da je bil klerikalni agitator pri zadnjih deželnozborskih volitvah. Vemo tudi, da se je mnogokrat sporekel v krčmi, kjer je naletel na naprednjake.

Iz sežanskega okraja.

Sežana. — Vabi se na občni zbor pevskega društva „Zorislava“ v Sežani, kateri bode v društvenih prostorih dne 28. marca 1909 l. ob 1½, uri popoldne. — Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. O društvenem delovanju, poročila tajnik. 3. O letnih računih, poročila blagajnik. 4. Volitev 3 pregledovalcev računa. 5. Volitev odbora. 6. Razni predlogi. — K obilni vdeležbi vabi odbor.

Iz goriške okolice.

Iz Šempasa. — V nedeljo je umrl 9 letni sinček našega gosp. nadučitelja Radovan Križman po kratki in mučni bolezni. Pobrala ga je meningitis. Škoda dobrega dečka!

Kolesarsko društvo „Zarja“ na Ajševci. — Izid volitve v odbor „Kolesarskega društva Zarja na Ajševci“ je sledeči: — Rudolf Komel, Ajševica, predsednik; Vinko Štrukelj, Ozeljčan, podpredsednik; Peter Štrukelj, Ajševica, tajnik; Mirko Špacapan, Ozeljčan, tajnikov nam.; Franc Batjela, Gorica, blagajnik; Ciril Rijavac, Šempas, blagajnikov namestnik; Josip Šavor, Ajševica, rednik; Franc Čubej, Ajševica, podrednik.

Iz cerkljanskega okraja.

Občni zbor „Kmetске posojilnice v Cerklnem“ se bo vršil dne 28. marca l. 1909 ob 2. uri popoldne v uradnih prostorih. — Dnevni red: 1.) Poročilo načelstva. 2.) Odobrenje računskega zaključka za l. 1908. 3.) Volitev nadzorstva. 4.) Slučajnosti.

Iz kanalskega okraja.

Iz Ročinja. — Pred malo dnevi je L. Gerbcu, tuk. posestniku, poginila krava, ko je imela storiti. Ubogi siromak, ki že itak vsled mnogih elementarnih nezgod zelo trpi, ima pri tem okoli 320 K škode.

Grozno razburjenje med občinstvom pa je povzročila od zlobnih jezikov raznešena vest, da se je poginula krava razpečavala v novi pred kratkim otvorjeni mesnici. Po namigavanju nekaterih oseb je sklepali, da je prenašal take govornice tudi nekdo, kateremu ni tega prav nič treba.

Sicer pa ima vso zadevo žandarmerija v rokah in upamo, da se le tej posreči razjasniti nam, v koliko je ta govornica opravljena.

Domače vesti.

P. n. gg. naročnikom: Bližamo se koncu prvega četrtletja 1909. Prosimo naročnike, ki nam še kaj dolgujejo za lansko leto, naj poravnajo čim prej, drugi naj blagovolijo plačati naročnino za leto, kakor imajo navado jo plačevati.

Ob tej priliki vabimo na naročbo. — „Soča“ vrši težko delo ali koristno za goriško Slovence. Zato mora imeti tudi podporo v obilnem številu naročnikov. Naročajte in širite jo!

Priporočamo v pazljivo uvaževanje današnji uvodni članek ter prosimo somišljenike, da pouče ljudstvo, da se ni treba bati nikomur za denar, naložen v hranilnici. — Kake posledice utegne imeti nepremišljeno dviganje denarja, kaže slučaj, ki se je pripetil v Trstu. Neka gospa je dvignila 1000 K v tržarji posojilnici, včeraj pa je prišla jokati v posojilnico, da so jej tatovi ukradli ves ta

denar. Žalostne spomine bo imela žena na „vojsko s Srbi!“ Zatorej pozor in pamet!

Nova dvorna svetilka pri najvišji sodnji. — Cesar je imenoval podpredsednika deželne sodnije v Trstu g. Frana Dukića za dvornega svetnika pri najvišji sodnji na Dunaju. Istotako je imenovan za dvornega svetnika pri isti sodnji naš goriski rojak, višesodni svetnik g. Miha Gabrijelčič, kateremu sestitamo k temu imenovanju.

Javno predavanje, katero bi se imelo vršiti jutri ob navadnem času, odpade. Predavatelj je namreč zadržan radi stanovskih poslov. Prihodnje predavanje se razglasi pravočasno potom listov.

Razne govornice se raznašajo gledé na spor med Avstro-Ogrsko in Srbijo. Raznaša se vest, da je vojna že izbruhnila, da že teče kri, drugi govore, da začne v kratkem strašno prelivanje krvi, da so umorili srbskega kralja Petra itd. Namiguje se tudi, da začne vojno tudi Lah ter da se že zbirajo laški polki po Benečiji. Priporočamo trezno prevdaranje položaja in nikar naj se ne dajo ljudje begati po raznih izmišljenih vesteh. Kralj Peter je živ in zdrav, Italija nima nobenega povoda za vojno, v Benečiji je že dolgo vrsto let obilo vojaštva, kar se tiče konflikta s Srbijo, je pa še vedno upanje, da se poravnata mirnim potom. Srbija je oborožena, umevno, da se oborožuje tudi Avstro-Ogrska ter da kliče pod zastave rezerviste. Priporočamo mir ter apelujemo na razsodnejše ljudi na deželi, naj vplivajo na ljudstvo, da se ne bo po nepotrebi begalo.

Častno medaljo za 40 letno zvesto službovanje je dobil Štefan Brajda v službi grofa Coroninija v Št. Petru.

Spomin na bitko pri Novari je obhajal tukajšnji pošpolk št. 47. sinoči z godbo po mestu, danes pa z mušo na Travniku.

Udom „Slovenske Matice“ v vednost, da je „Zemljevid slov. zemlje“ v pisavi skoro izdelan in izide najbrže letos.

Glasom § 3. al.2. Matičnih društvenih pravil se plačuje letnina v prvi polovici vsakega leta.

Vsak ud, ki se zgleda kasneje, nego do loča gorenji rok, ne more več reflektirati na izdanja tistega leta.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Kopru se bodo pričele preizkušnje usposobljenosti dne 3. maja t. l. Redno opremljene prošnje za pripust k preizkušnji naj se pošljejo najkasneje do 28. aprila t. l. ravnateljstvu izpraševalne komisije.

Kdo bo kriv vojne s Srbi? — Mogoče avstrijski diplomatje? Ne! Mogoče Rusi in Angličani? Ne bodite čudni! Na vse zadnje Srbi sami zakrivajo vojno? Ne bodite pač tako kratkovidni, ko je „Slovenec“ v svoji 65. številki z dne 22. marca t. l. rešil v uvodniku to vprašanje. Krivi bodo le slovenski liberalci, v prvi vrsti pa župan Hribar. Dolgo časa je iztikal „Slovenec“, kako bi koval strankarski kapital iz teh zamotanih balkanskih razmer in slednjič se mu je vendar le posrečilo dognati prave krivce v osehah slovenskih liberalcev. Sherlock Holmes, sedaj pa le v „penziji“, „Slovenec“ urednik te je prekosil! Najbolj zanimivo bo pa to, ko pride prihodnji petek „Domoljub“ in razkrije strmečim čitateljem, da bodo krivi vojne s Srbijo goriški liberalni učitelji. In pride še „Gorica“, ki prekosi „Slovenca“ in „Domoljuba“ s senzacionalnim razkritjem, da bo kriv vojne s Srbi edino le Gabršček, „ta zli duh, intrigant, ki dela povsod razpor in ki misli, da je Avstrija „Slovenska čitalnica v Gorici“.

Moč liberalne stranke. — V včerajšnjem uvodnem članku piše „Slovenec“, da bodo, ako pride do vojne med Srbijo in Avstrijo, krivi te vojne slovenski liberalci. Ker prvo mesto v časopisu navadno ni kotiček »za kratek čas«, sklepamo, da klerikalci kranjskega kalibra smatrajo to vest resnim. Klerikalci povsod naglašajo, kako mogočna je njihova stranka, ki se vsled tega imenuje »slovenska ljudska stranka«, slavospeve poje vsak „Slovenec“ ogromni večini slovenskega prebivalstva, ki se nahaja v klerikalnem taboru in zaničljivo gleda na ono »mrvico liberalnih meščanov«, ki nimajo nobenega vpliva, ki si pa upajo vsejedno zakriviti vojno med dvema državama. Bum! Zakaj pa ni klerikalna večina tako močna, da bi odvrnila te zle posledice, saj njeni bistroumnosti, njenemu mogočnemu številu se

bi gotovo moralo posrečiti tudi to. »Slovenec« se je prav pošteno vgriznil, enkrat trdi, da so liberalci ničla, drugič pa jim pripisuje tako velikanski vpliv. To »b o m b o« iz včerajšnjega »Slovenca« naj si pušče klerikalci patentirati, mogoče jo v slučaju vojne prodajo za drag denar!

K »pozdravu« »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« — Pišejo nam: »Primorski List« je v svoji 11. številki razpravljal med drugim o »krščanskem pozdravu«. Zadeva, o kateri duhovščina zadnja leta večkrat napadno razpravlja po shodih in listih, je takale: C. kr. deželni šolski svet je ob svojem času odredil, kako naj pozdravlja šolska mladina. V tej odredbi je rečeno, da se dečki odkrijejo, deklice pa priklonijo glavo. Ta pozdrav je v navadi po vsem svetu in ž njim se povsod dobro izhaja. Duhovniki sami se med seboj ne pozdravljajo z »H. b. J. K.«, kadar se obiskujejo ali srečavajo, ampak na splošno navadni način. — Pozdrav je izraz dobrohotnosti, ljubezni do bližnjega ali pa izraz spoštovanja; »pozdrav« H. b. J. K. ne obseza ne enega ne drugega, ampak je kratka lepa molitvica, ki se lahko pristavi molitvi pred in po pouku, a pozdrav ni in ne pride nikoli kot pozdrav v splošno veljavo. — »Pozdrav« H. b. J. K. je molitvica, ki ni z dobrohotnostjo in s spoštovanjem do bližnjega v nobeni zvezi. — Duhovščina uči, naj bode vsak pokoren svoji oblastnji. Po tem nauku je torej tudi glede pozdravljenja šolske mladine postopati tako, kakor je odredil c. kr. deželni šolski svet. — Saj pravijo, da je vsaka nadredjena posvetna oblastnija postavljena od Boga in da smo dolžni, biti ji pokorni! Pa če bi ne bilo tudi nobene odredbe, da nam že zdrav razum, da izraz »H. b. J. K.« nima bistva pozdrava. Potemtakem bi se lahko vpeljali tudi razni drugi »pozdravi«, ki bi ne bili z bistvom pozdrava v nobeni zvezi. Z enako pravico bi se mogli »pozdravljati«: »Češčena bodi sv. Trojica! Hvaljen bodi sv. Janez! Češčen bodi sv. Luka! Čevljariji bi se »pozdravljali« z: Češčen bodi sv. Krišpin! Tako bi našel vsak svoj »pozdrav«, ki bi pa ne bil pozdrav. Klerikalno kričanje po listih radi onega pozdrava nam le kaže, kam dovede človeka pretiranost.

Kakor rečeno, duhovniki se ne »pozdravljajo« med seboj s »H. b. J. K.«, tudi drugače jim ni mar za ta »pozdrav«, saj učijo »čuke«, — in čukovstvo hočejo razpresti po celi deželi — da se morajo pozdravljati z »Na zdar!«, katoliške kolesarje pa, da se morajo pozdravljati z »Zdravo!« H. b. J. K. je torej le za šolarja; če postane čuk, odpade H. b. J. K., in čukec mora pozdraviti »preč. g. brata čuka« z »Na zdar«, če ima posvečeno kolesarsko čepico, pa z »Zdravo«. Se pač vidi, da jim je malo mar za H. b. J. K., ampak da jim je le za gonjo proti šoli in učiteljstvu, ker nimajo nad njimi prav popolne oblasti. Tako malo spoštovanja imajo do lepega vsklika: Hvaljen bodi Jezus Kristus!, da celo tega izrabljajo v svoje nečedne strankarske namene!

Za železnico iz Gorice v Červinjan se pehajo goriški Lahi dan na dan. Laški poslanci pritiskajo kljube v vladnih poslopjih neprestano, ker kar ne morejo pričakati dne, da bi stekla ta železnica, katera naj bi navezala Furlanijo na Gorico ter v Gorico privajala vedno več furlanskega življa. V železniškem ministerstvu je bila zopet te dni deputacija, katero je vodil dr. Marani, da tam popraša, kdaj se skončajo dela, da bi se mogla čim prej otvoriti tako zaželjena železnica. — O železnici v naših gorah se je že zdavnej govorilo in sklepalo, še pred par leti je bila vlada nasprotna črti Gorica-Červinjan, sedaj pa se zgodi najbrže to, da bo prej tekla železnica iz Gorice v Červinjan nego one tako potrebne po naših gorah.

»Orel!« — Naš dopisnik iz Gorice je povedal zadnjič, da je bilo nekaj Čukov v Bohinju na dan sv. Jožefa ter da se nič ne ve, kaj so tam iskali. Čuki so bili najbrže plašni pa so se lepo skrivali ter slednjič stihotapili na neko zborovanje, na katerem so krstili katoliško telovadno organizacijo »Orel«. »Na zdar! Orel!« — Gori so bili bolj krotki, hudo glasni pa v sobotnem »Slovenca«. — Čemu vendar se sramujejo biti Čuki, ko se jim to ime tako lepo podaja in ko jih je vendar ljudski glas

krstil za Čuke? Ljudski glas pa je božji glas. Kako to da delajo proti božjemu glasu ter se prekrščujejo v »orle«, ko so pa ostali vendarle čuki? Iz Gorice je bil nayoč tudi dr. Dermastia, ki je tudi poročal o »odnotnem delu«. V Bohinju se je peljal kot Čuk, misli pa, da se je vrnil kot »Orel«. — Odšlej bodo pisali: predaval je »brat orel« dr. D.; mašo je bral »prečastiti brat orel« dr. S. itd. »Orel« zleta visoko nad zemljo. Baje mislijo napraviti posebno dvigala za tiste čuke, ki so bili obloženi po šestkrat, devetkrat itd. z raznimi kaznimi, da bi se mogli kot »orli« vsaj malce dvigniti kvišku. — Pa nevarno ime so si zbrali. Orel! Stavec utegne seči pri stavljenju imena Orel večkrat v predalček sosednje nastopne črke in čitalo se bo ime ne orla, ampak neke hudo zaničevane živali. Kak zlobnež pa še poreče k taki tiskovni pomoti, da je stavec dobro zadel!

Morilec Marlje Pavlinove iz Št. Andreža, Anton Nanut, ki je tudi nase streljal iz revolverja, je že toliko okrevljal, da so ga odpeljali v preiskovalni zapor na sodnijo.

Nekega 14 letnega laškega dečka je dobila goriška policija na Tekališču. Deček je bil raztrgan. Na vprašanja ni odgovoril. Pozneje je napisal na papir, da se imenuje Karol Bonazza, da je star 14 let, da se je učil čevljarstva in da je iz Kalabrije doma. Napisal je, da je zgubil ob potresu starišje; brate in sestre, potem pa šel po svetu. Napisal je tudi, da ne more govoriti, odkar se je bil prestrašil ob potresu. Dečka je policija peljala do meje ter ga potem izročila laški oblasti.

Divača jama. — Kakor posnemamo iz poročila tržaške podružnice Slov. planinskega društva z občnega zbora, ki se je vršil v soboto, je napredoval obisk jame v preteklem letu prav lepo. Jama je posetilo okoli 1000 obiskovalcev, med njimi iz Nemčije, Francoske, Ogrske itd. Vsi so se čudili krasotam tega podzemeljskega doma. V jami se je napravilo tudi razna nova pota, postavile napisne table, pomnožila razsvetljava itd. Jama je dala dohodkov K 1416.53; stroškov je bilo K 1134.28.

Zaupnik tržaške podružnice S. P. D. in nadzornik jame v Divači je g. Viktor Maganja.

Izpred sodnije. — 18 letni R. Bertonja v Ogleju je hotel iztrgati iz rok redarjev svojega brata Avgusta, katerega je bil redar aretiral radi razsajanja. R. Bertonja je dobil za to 3 mesece težke ječe s postom vsak mesec.

30 letni Viktor Humar iz Brestja je nevarno pretil Jos. Komavliju in Fr. Jeretiču. Izpovedal je, da je napravil to v veliki pijanosti. Na Komavlija je bil baje ljubosumen. Humar bo sedel 14 dni v zaporu in dvakrat se bo postil.

Nevarne pretnje je bil obtožen 56 letni F. Ziani, ki je, kakor smo poročali svoj čas, prišel v pisarno svojega brata trgovca L. Zianija ter mu grozil z revolverjem, da mu mora dati večji znesek denarja, ki da mu pritiče iz dedščine. Sodnija je obsodila Fr. Zianija na 4 mesece težke ječe s postom vsak mesec.

Družba sv. Mohorja v Celovcu bo prihodnje leto 1910. zopet izdala eden ali celo dva snopiča Zgodb sv. pisma. Prvi snopič je prišel že pred 15 leti na svetlo; od tčas se je zgodilo precej sprememb med udi naše družbe. Mnogo jih je pomrlo ali izstopilo; vsako leto pa se vpiše po več tisoč novih udov. Koliko Mohorjanov je še, ki imajo vse doslej tiskane snopiče Zgodb sv. pisma? In vendar naj bi se nahajala ta knjiga vseh knjig v vsaki slovenski hiši; in Družba hoče pomagati svojim udom da si nabavijo tiste snopiče, ki jih nimajo; zato ponuja iz svoje zaloge snopiče Zgodb sv. pisma za polovico cene, namreč za 50 vinarjev (in 40 vinarjev za odpravnino) za vsak snopič — dokler jih je še kaj. Kdor jih naroči, mu jih pošljemo lahko zdaj ali pa jih prejme v jeseni z letošnjimi knjigami vred.

Kor bo v četrtek praznik, ne izide list ta dan. Zato pa ima današnja številka prilogo.

Listalca. — Poljubin: Dopisa nisim, o dobili.

Zveza narodnih društev.

Nesode italijani v Solkanu vabi svoje člane na občni zbor, ki se bo vršil v četrtak dne 25. marca t. l. ob 2. uri popoldne v društvenem prostoru z običajnim slovesnim redom.

Dne 9. maja se bo vršil predpoldne občni zbor „Zveze narodnih društev“, popoldne ob 4. pa ljudska veselica v vseh prostorih hotela „Pri zlatem jelonu“. Društva, katero mislijo sodelovati, naj pravočasno sporoče Z. N. D. svojo pevsko točko, da ukrene ta vse potrebno. Pripravljajo se na to veselico! 9. maj boči praznik naših izobraževalnih društev kakor tudi „Zveze narodnih društev“.

Trgovsko-obrtna in gospodarska vesti.

Dne 31. tega meseca se bode vršile volitve v predstojništvo zavarovalnice zoper nezgode za VI. kategorijo delavcev. Ako vsi naši zavedni volilci store svojo dolžnost, je upati, da tudi to pot zmagamo. Naša kandidata sta Anton Jeriha, delavec papirnice v D. Mariji v Polju (Vevče) in Fran Gomušček, poslovodja »Mizarske zadruge« Solkanu. Vsi delavci enega podjetja volijo vkup na eno glasovnico, katera je že zdavnaj v rokah gospodarja dotičnega podjetja. Važno je, da so glasovnice pravilno podpisane, to je od enega zaposlenega delavca in do gospodarja. Glasovnice poslati je čim prej dr. Slavku odvetniku v Trstu Via Giorgio Gattai št. 18.

Opazujemo sl. občinstvo, da je g. Adolf Urbančič preselil svoje mesarsko obrt v ulici sv. Ivana iz hiše št. 3 v hišo št. 7.

Uporaba izkaznic o plačanem odgovoru. C. in kr. ministerstvo za vnane zadeve se je obrnilo na c. kr. trgovsko ministerstvo s prošnjo, da deluje na to, da se domače trgovske tvrdke povodom pisemenih vprašanj, vposlanih v trgovskih zadevah na c. kr. konzularne urade, ne poslužujejo v pokritje poštnine za odgovor več tozemskih poštnih znamk katere ti uradi le težko uporabijo, temveč mednarodnih izkaznic o plačanem odgovoru (coupons réponse), katere se je uvedlo vsled sklepov poštnega kongresa v Rimu. Imenovano c. in kr. ministerstvo je tudi pripomnilo da se je ta novota v prometu nemškega trgovskega sveta s ces. nemškimi konzularnimi uradi vže splošno udomačila.

Domače trgovstvo je torej vabljeno, da se v zgoraj imenovano svrhu vnaprej po možnosti poslužuje mednarodnih izkaznic o plačanem odgovoru, katere vsi c. kr. poštni uradi predajajo po 28 vin. in so dopuščene v prometu z večino evropskih dežel in mnogimi izvenevropskimi deželami (natučneje določbe se nahajajo v uradnem pisemsko-poštnem tarifu).

Splot pa je glasom naznanila c. in k. ministerstva za vnane zadeve dovoljeno se postavevati teh izkaznic tudi v svrhu prepošiljave manjših zneskov (povračil za stroške, konzularnih pristojbin itd.) c. in kr. konzularnim uradom.

Domače tvrdke se tem povodom na to opozarja, da morajo biti njih dopisi, kateri so namenjeni c. in kr. konzularnim uradom, popolnoma frankovani, da se tem uradom ne povzročijo stroškov za naknadne poštno pristojbine, za katere omenjeni uradi nimajo pokritja.

Gospodarska razstava bo v razi od 29. maja do 6. junija t. l. Priredil jo osrednje gospodarsko društvo kraljevine Češke. Obsegala bo skupine raznih domačih živali, gospodarske stroje in druge v gospodarstvo spadajoče predmete.

Uti v politični položaji v Avstriji na industriji. — Zunanji politični dogodki so vplivali jako slabo na avstrijsko industrijo. Nekatere industrije, ki so že nazadovale, se vsled nejasnosti zunanjega političnega položaja nazadovale še bolj. Posebno je trpel izvoz stekla, porcelana, papirja in emaliranih predmetov. Sladkor se je izvažal v Indijo in Maroko. Na Balkanu je izgubil izvoz mnogo, da skoro vse. Izvoz lana je trpel izredno mnogo v balkanskih deželah pa se je obrnil v Mesino po potresi, kjer se rabi les za zgradbo. Tevarne orožja in streliva pa so dobile obilo naročeb, s političnim položajem so se okristili tudi industrijski zavodi, ki delajo za morbarico.

Južna italijanska je imela od 1. do 10. t. m. K 3.086.580 dohodkov, torej za 213.449 K več nego lani v tem času.

Državna izdatnica je imela od 1. do 10. t. m. K 1.787.818 dohodkov, torej za 14.156 K manj nego lani v tem času.

Prosta zveza industrijalcev je imela sejo, v kateri so poslanci te skupine sklenili resolucijo, s katero nujno pozivajo vlado, naj sklene trgovinske pogodbe z državami, ki pridejo v poštev, ter naj pri tem vpoštevajo koristi industrije in poljedelstva.

Ženske v avstrijski obrti in trgovini. — V Avstriji je zaposlenih v obrti in trgovini 1.062.920 žensk. Število zaposlenih moških ni niti trikrat toliko. Od 1099 zaposlenih oseb je 262 žensk, 738 moških. Poleg teh podatkov so uposlene ženske največ v tekstilni industriji, 270.427, v trgovinah 208.059, v industriji oblike 184.586, v gostilnah in pivarnah 145.191.

Jajčigova lovarna za kavine surrogate v Ljubljani preneha meseca maja s proizvodnjo cikorije, ker je Jelačin prodal stroje in vse znamke za 100.000 K češki dežinski družbi, ki ima v Kolnu in Prostejevu tovarne. Čehi nameravajo zdaj odločen boj proti Francku in Kathreinerju, kojih Jelačin ni mogel izpodrinuti, dasi je imel izvrstno blago. Pri tem bo Čehe gotovo podpirala vsa slovenska javnost.

Veliko industrijalno domače podjetje v Dalmaciji. — Knez Alfonz Boselli iz Zadra je kupil del slapa na reki Krki od strani Škradina ter namerava napraviti društvo z glavnico K 2000.000, da bi se izrabljala vodna sila v razne industrijske namene. Moč slapa bi se porabljala lahko tudi za električno razsvetlavo Zadra.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da prenestim svojo

mesarsko obrt

iz št. 3 v št. 7 v isti ulici sv. Ivana

v popolnoma nove moderne prostore, kjer mi bo mogoče še lažje in boljše postreči vsakogar, nego v sedanjih.

Priporočam se za nadaljno blagohotno naklonjenost udani

Adolf Urbančič,
mesar.

Pred vojno?

Ruski kronski svet je sklenil baje poslati Srbiji resen opomin za mir. — V kronskem svetu v Belemgradu pod predsedstvom kralja Petra pa se je reševalo obnašanje Rusije, ki da se bliža koraku velevlastij, da pregovore Srbijo, naj se odreče vsem praviciam do Bosne. — Nemška vlada upa, da se spor med Avstrijo in Srbijo poravnava mirnim potom; za vsak slučaj vendar je izdelal generalni štab vojni načrt, ter so popolnjene zaloge municije in živil. — Avstroogrsko poslanstvo se ni res preselilo iz Belgrada v Zemun, kakor so poročali listi. — V zadnjih dneh se je več srbskih čet pomaknilo tik bosanske meje. — Nadvojvoda Franc Ferdinand je baje vnovič povdarjal proti neki odlični osebi, da se prepravi vojno. Tako poroča dunajski dopisnik „Timesa“.

Avstrijski orožnik Pavel Moser je bil ustreljen na meji od Srbov. — Evropske velevlasti delajo za mir. V Petrógradu so mnenja, da se dela Avstrija bojevito tako radi tega, da bi si z vojno zagotovila navdano na Balkanu. — Srbija je opustila prvi letnik rezervistov, zato je poklicala drugi letnik. Hoče torej izvežbati vso svojo vojsko.

Na diplomatskem dnevju v soboto na Dunaju je naš cesar nasproti francoskemu poslaniku izrazil upanje, da se ohrani mir. Avstro-Ogrska pa izroči po poročilih z Dunaja Srbiji ultimatum v teku par dni. Ultimatum bo sestavljen tako, da bo morala dati Srbija točen in jaseen odgovor. Ako bo odgovor nezadovoljiv, potem bi Avstrija

posegla po orožju. Predno pa se to zgodi, storijo velevlasti vse korake, da se, če le mogoče, vojna prepreči. Velevlasti bodo posredovale v Belemgradu in na Dunaju.

Nemški listi v Berlinu poročajo večraj, da je smatrati konflikt med Avstrijo in Srbijo že skoraj za poravnat, ker da je prišlo do sporazumljenja med avstrijsko in rusko vlado, ko se je avstrijski cesar osebno obrnil na ruskega carja. Sledile so brzjavke, ki obetajo mir.

Kakor poročajo razni listi, je sklenil ministerski svet v Belgradu, da, ako bodo zahtevale velevlasti, se Srbija formalno odpove teritorialnim zahtevam ter je pripravljena tudi razorožiti se, ali svet je odklonil vsako direktno pogajanje z Avstrijo. Torej hoče konferenco velevlasti. Taka konferenca bi menda najlažje poravnala spor!

Iz ogrskih virov se poroča, da utegne avstro-ogrski poslanik v Belgradu predložiti noto avstro-ogrskemu vladi, to je ultimatum, prihodnji četrtek.

Brat srbskega kralja princ Arzenij je dospel v Belgrad. Najbrže bo imenovan poveljnikom konjice.

Angleški viri menijo, da do vojne ne pride, da se konflikt poravnava mirno, ker da bo Avstrija s Srbijo blagodušna. Poroča se tudi iz istih virov, da je ogrska vlada ponudila Srbiji gospodarsko odškodnino važnega značaja; to da Srbija že uvačuje. Čaka se še odgovora. — Srbski kralj je pomilostil okoli 6000 jetnikov.

Kakor se vidi iz teh poročil, je res pripravljeno vse za vojno, toda opravičeno je tudi upanje, da ne pride do vojne.

Politični pregled.

Poslanska zbornica. — Ministerski predsednik Bienerth je podal sledečo izjavo o zunanjem položaju: — Visoka zbornica! Veže me dolžnost, da podam visoki zbornici nekoliko podatkov o unanjem položaju, po njega hipnem stanju. Kakor sem že poročal v minulem tednu, ni odgovor, ki ga je srbska vlada dala na naš nedavno v Belemgradu storjeni korak, ustregel našim pričakovanjem. Glasom zatem došlih nam vesti moram pripomniti, da smatrajo tudi drugi kabineti srbski odgovor kakor nezadovoljiv. Mi nismo odgovorili na srbsko noto, ker bi odvratev na isto poostrija položaj, kar pa hočemo, v kolikor je od nas odvisno, preprečiti. Smoter naše politike je varnost in učvrščenje stanja, ustrvarjanega po aneksijski izjavi. Mi nimamo sovražnih namenov in ne tiramo nepošteno politike. Srbija ima potemtakem še časa, da si razjasni svoj položaj in da krene na pravo pot nasproti nam. Mi pa se radi tega tudi nočemo pozuriti, da odgovorimo na najnoveje srbsko noto, ker smo zvedeli, da hočejo druge velesile Srbiji zopet podati nasvetov, ki jih bo ista takrat brzkone uvaževala. Ako bomo pa, kakor je razvidno iz omenjenega, kazali še nadalje največo potrpežljivost, izpolnimo vendar od druge strani dolžnost proti samim sebi, ako bomo krepko delovali na to, da kmalu pomeha nezdružljivo stanje ob naši meji. (Živahna pohvala). Mi ostanemo

pa tudi danes zvesti svoji dosepanji metodi s tem, da nudimo Srbiji roko, da zamore Srbija, ako pride do spoznanja položaja, prijeti za isto. (Živahna pohvala).

Zbornica je razpravljala potem o porzavljenju železnic. Dobernig je naglašal korist za alpske dežele od močnej prometne in gospodarske politike. Predloga o podržavljenju železnic je sprejeta.

Interpelacija poslancu Breiterja o mobilizaciji. — V petkovi seji poslanske zbornice je, kakor smo že na kratko poročali, vložil posl. Breiter, interpelacijo na ministra za deželno brambo, ki je bila potem prečitana v tajni seji. Interpelacija se glasi: »Znano dejstvo je, da se v inozemskem časopisju, uštevisi srbsko in ogrsko, zaporedno objavljajo poročila o nadaljevanju mobilizacijskih odredb. Temu nasproti se v tostranski državnih polovici ne priobčuje o tem predmetu, ki se najintenzivneje tiče koristi prebivalstva, niti ene vesti, čeravno je zaporedno videti po ulicah marširati rezerviste, poklicane pod orožje in čeravno primanjkuje delavnih moči v vseh delavnicah in zlasti v poljedelstvu. — Znano je, da je bilo v zadnjih dneh poklicanih pod orožje sto tisoč rezervistov, da je bilo postavljenih v vojno stanje 50 batalijonov ter odposlanih na našo južno mejo, da se je 15. t. m. vršil pod predsedstvom nadvojvode Frana Ferdinanda vojni svet, katerega so se udeležili generali Schönaich, Fiedler, Albori in Konrad Hötendorf. Znano je nadalje, da je naša flota pripravljena na odhod in da prevzame grof Montecuccoli že te dni vrhno poveljstvo flote; slednjič, da se bomo mobiliziralo še pet armadnih zborov in da se postavi dva zbora kakor armadno reservo. Tako skrivnostno se baje postopa na ukaz ministra za unanje stvari. Podpisani vprašajo ministra za deželno brambo, kaj misli storiti, da bo tudi prebivalstvo tostranske polovice obveščeno o napredovanju vojnih priprav.«

V tajni seji je posl. Breitner predlagal, naj se to interpelacijo imunizira, to tem bolj, ker je interpelacija že izšla v nekem večernem listu in ni državni pravdnik lista zaplenil, naker se je proglasila zbornična seja kakor javno ter je dr. Pattai izjavil, da je interpelacijo smatrati imunizirano.

Razne vesti.

Na I. rednem občnem zboru akad. tehn. društva »Triglav« v Gradcu za letni tečaj 1909 novoizvoljeni odbor konstituiral se je sledeče: Predsednik: med. A. Hrovat. Podpredsednik: med. M. Ogorc. Tajnik: med. Fr. Kolterer. Blagajnik: jur. C. Žizek. Gospodar: med. I. Majcen. Knjižničar: jur. M. Schmidinger. Odb. namestnik: med. F. Steinfelser. Revizorja: jur. K. Šmid in med. Vi. Vrečko.

Manifestacijski shod za slov. vseučilišče se je vršil v soboto v Kranju. Sprejete so bile resolucije, običajne na takih shodih.

MIZARSKA ZADRUGA V SOLKANU,

tovarna pohištva in stavbenih izdelkov.

Lasten železniški tir
Gorica drž. kol. — Solkan

Zage v Soteski
(last verskega zaloga).

Osrednje vodstvo: Trst, Via della Caserma št. 4.

Intarurban. telef.: Gorica št. 74, Trst št. 1631. — Tel.: Zadruga, Used. A. B. C. Code v. Edit.

Zaloga: Solkan; Trst, Via della caserma 4;

Reka, Via delle Pile št. 2; Spljet, ulica Sv. Dujme, Na novoj obali.

Zastopstva: Egypt in Levanta.

Vposrbe okroglo 400 uslužbencev ter ima nad 150 H. P. parnih in turbinskih
gostilnih sil — Lastne električne centrale. — Letna produkcija K 600.000.

Izdeluje pohištvo vseh slogov, ter vsa stavbena dela.

Tehnični in fotografski zavod v Solkanu.

Opravlja popolnoma: Hotele, vile, cerkve, šole i. t. d.

Les se pripravlja v posebnih pečeh na par, ki se razgrejeje do 60°.

Zalozna glavica K 90.000. — Sramotljiva rezerva K 100.000. — Reserva za izgube K 20.000.
Zadružni urad v Solkanu sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 5—6%.

Senzacionalna tožba. Pri sodišču v Sarajevu se je vložila zoper igralko Katarino Schratt, znano prijateljico našega cesarja, in zoper dediče budimpeštanskega odvetnika dr. Altmanna tožba na povrnitev 150.000 K. Povod tožbi je bila kupacija Bosne in Hercegovine. Dunajska tvrdka Baruch in sinovi je prevzela dobavo za preskrbovanje vojske v Bosni. Pri tem so odkrili velike zlorabe in zato obsodili imetnika tvrdke Barucha in enega njegovih sinov v dveletno ječo. Nato se je priglasi drugi sin Evgen Baruch ter priznal, da je on izvršil zlorabo. Vtaknili so zato njega v ječo. Bogata rodbina Baruchova ga je pa hoteli rešiti in sicer na ta način, da bi ga cesar pomilostil. Po odvetniku dr. Altmanu je rodbina stopila v zvezo z igralko Katarino Schratt, naj vpliva na cesarja, da pomilosti Evgena Barucha. Za to posredovanje so ji že naprej dali 60.000 goldinarjev in dragocenosti v vrednosti od 8.000 goldinarjev. Evgen Baruch vendar ni bil pomilosten, ker se je temu upiral takratni skupni finančni minister Kallay in obsojenec je moral prestati kazen. Zdaj ko je prost, hoče sodnim potom zahtevati povrnitev denarja, ki se je dal za brezvpešno posredovanje in zato je vložil tožbo na povrnitev 150.000 K zoper Katarino Schratt in dediče odvetnika dr. Altmanna. Na izid tega procesa je vse radovedno.

Število slepcev v Avstriji. Koncem leta 1908 so našli v Avstriji 13.070 slepcev in sicer 7627 mož in 6343 žensk. Od teh se je porodilo slepih 2077, oslepele pa vsled nesreče 1293 in 10576 vsled raznih boleznih. V zavodih za slepce pa jih je bilo komaj 1003.

Žrtov alkohola. — V Mostah na Gorenjskem je umrl nagle smrti 25 letni opekar-niški delavec Andrej Kenda iz Volč. (Baje je bil udan zelo pijati.)

Prva ženska predstojnica pisarne v avstr. drž. službi. — V ministerstvu za javna dela je imenovana uradnica gđ. Marija Lakovich za prestojnico pisarne zdravstvenega oddelka.

Z Eiffelovega stolpa v Ocean. — V kratkem se napravi zveza med Eiffelovim stolpom v Parizu in Oceanom. Vsem ladijam v Oceanu, ki imajo radio-televizijske aparate, se bo naznanjala s stolpa polnočna ura. Za to napravo bo potreba 12.000 frankov.

Mozakonski sin srbskega kralja Milana se je kazal v nekem berlinskem cirkusu za izvrstnega streška. Ker se je nazival Obrenović po očetu, je protestiral srbski poslanik, in sin, Milan Krstić, je prekinil svoj angažma v cirkusu.

Radio postaja v Pulju. — Pred par meseci se je začelo delati radiopostajo blizu Pulja. Pred nekaj dnevi je bilo delo tako daleč gotovo, da so se mogli izvršiti poskusi že na dolge distance (Francosko in Angleško). Veliki vprejemajoči aparat iz železa konstruiranega stolpa je nad morjem kakih 150 m visoko. S tem bo mogoče obtevat z eskadrami na daljne instance. Na postaji so trije aparati, ki morejo sprejemati in oddajati poročila na daljne in krajše distance.

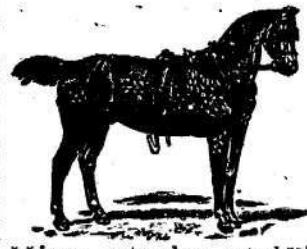
Strasna smrt zamorca. — V Rockwardu (Texas) je bil zaljubljen neki zamorec v belo ženo. Dobil jo je nekoč v veži ter jo hotel posiliti. Zapazili so to in ga prijeli. Razjarjena množica ga je vlekla izven mesta, privezala na kol, nanesla drv in smole ter ga zažgala. Množica je z velikim veseljem gledala, kako trpi zamorec grozne muke.

Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov. — V osrednji odbor so bili izvoljeni: Višji revident Rajko Golob, predsednik adjunkt Vinco Škof, podpredsednik načelnik iz Divače Ivan Arhar, odborniki: Edm. Bevc, asistent, Herman Boltar, adjunkt, Marcel Jenčič, adjunkt, Ivan Zorec, asistent, Šime Ljubič, adjunkt, Jože Šmuc, adjunkt, Alojzij Knafeč, revident, Ivan Novak, asistent; odbornikovi namestniki: Jože Podbregar, asistent, Karel Zupančič, asistent, Fran Mencin, asistent, Jože Dolinar, asistent; računski preglednik: Stefan Gombač, revident, Anton Zobec, adjunkt v pok.

Bivša srbska kraljica Natalija je težko obolela v Biaritzu. Skoro ni upanja, da okreva. **Za samovrlce.** — Oblasti so ustanovile red kratkim časom pri slapu Kegon blizu mesta Nikko, na severni strani glavnega mesta na Japonskem Tokio, policijsko postajo, pri čemer so se začeli samomori v veliki meri množiti. Odkar je skočil prvi učenc v slapove

valove, so začeli še drugi skakati, deloma radi svetobolja, katero je povzročila nova knjiga, ki trdi, da je na svetu vse ničevno, deloma radi žalostnih in sentimentalnih romanov. Odkar je policijska postaja zraven slapu, so samomori nekoliko prenehali, toda prvi potem je skočil v slap policaj radi nesrečne ljubezni z lepo Geisho.

Ivan Kravos
na Kornu št. 11. GORICA na Kornu št. 11
sedlarska delavnica

in zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebščine, potovalne potrebščine kakor: kovčege, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejma v popravo različne koleseljne in kočije.

Popravila se izvršujejo točno.
Cene zmerne.

A. vd. Berini
Gorica, Šolska ulica št. 2.
velika zaloga
oljkinega olja
prve vrste

ajboljih vrst iz Istre, Dalmacije, Melfette, Bari in Nice s prodajo na drobno in debelo.
Prodaja na drobno: Kron — '96, 1'04, 1'12, 1'20, 1'28, 1'36, 1'44, 1'60, 1'80, 2'—, 2'40, za luči po 72 vin.
Na debelo cene ugodne.
Pošilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; pa vporabi se spet zamenj s polno.
Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.
Cene zmerne.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Baštelja 7.
TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.
Najceneje kupevališče alnberškoga in drebnega blaga ter tkanin, preje in stij.
POTREBŠČINE za pisarnice, kadilce in popotnike.
Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBŠČINE za krojače in čouljarije.
svetinjice. — Rožni vencl. — Mašne knjilnice.
Mišna obuvala za vse letne čase.
Posebnost: Semena za zelenjave, trave in detelje.
Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 35-8

SUKNA
in modno blago za obleke
priporoča firma
Karel Kocian tvornica za sukno
v Humpolcu na Češkem.
Tvorniške cene. Vzorci franko.

Gostilna pri pošti
v Bovcu
odda se v najem
s 1. majem ali junijem.
Računa se le na izurjene krčmarje.
Podrobnosti se poizvedo pri Leopoldu Jonko istotam.

Pijanosti ni več
Uzorec tega čudovnega izdelka „COZA“ se pošlje brezplačno.
More se dati v kavi, v mleku, v pivu, v vinu ali v jedilih ne da bi pivo to zapazil.
Prašek „COZA“ učinkuje čudovito tako, da se pivcu pristudi alkohol in vse alkoholne in močne pijače. Ta prašek deluje tako mirno in gotovo, da mu ga smejo dati žena, sestra ali hči dotičnika, ne da bi on zapazil, kaj je resnično povzročilo njegovo ozdravljenje.
Prašek „COZA“ je prinesel mir v tisočere družine, je rešil ogromno oseb sramote in ponižanja, da, iz takih oseb je celo napravil čvrste, močne in vsakega dela zmožne ljudi. Ta prašek je že marsikotnega mladeniča spravil nazaj na pravo pot sroče ter je podaljšal za mnogo let življenje mnogim osebami. — Zavod, ki poseduje ta čudodelni prašek, pošlje vsem onim, ki zahtevajo knjigo s 1500 zahvalami in en vzorec. Dopisuje se v nemškem jeziku.
Zajamčeno je, da je prašek popolnoma neškodljiv
COZA INSTITUTE 62, Chancery Lane London 255 (Anglija)
Na pisma je djati znamko 26, na dopisnice za 10sto.

Zlata jama za naše gostilničarje in restavraterje
so priljubljeni
Orkestrijoni
lahko navljanje.
Igra kakoršenkoli komad točno in lepo.
Najugodnejši plačilni pogoji.
Zastopstvo za Primorsko
Rajmund Kren - Gorica
ulica Teatro.

GORICA. GORICA.
Narodno podjetje
Hôtel „Pri Zlatem Jelenu“.
V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tužce od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljišče. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntigamsko pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Udlikovana pekarija in sladčičarna
Karol Draščik
v Gorici na Kornu v (lastni hiši)
zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance n poroke, odlikovane velikonočne pince itd.
Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Pozor
pri nakupovanju šivalnih strojev!
Denar, kateri se izda za šivalni stroj slabše vrste, je izgubljen. Zatorej izbirajte pri nakupu šivalnih strojev blago najboljše vrste. — Najboljše stroje izdeluje tovarna Pfaff v Kaiserlautern. Ako kupite stroj s to znamko, ste lahko zagotavljeni, da niste zavrgli svojega denarja, marveč plodonosno naložili. — V zalogi imam še druge različne šivalne stroje, dvokolesa in stroje za kmetijstvo.
Jos. Dekleva,
trgovec, Gorica ul. Maniplota št. 1.
edino zastopstvo.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!
Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909.,
na novo otvorjena velika manufakturna trgovina
Franc Souvan sin.
v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu šte. 22
v Ljubljani.

GORICA. GORICA.
Narodno podjetje
Hôtel „Pri Zlatem Jelenu“.
V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tužce od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljišče. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntigamsko pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Škafnja hranilnica in posojilnica v Sežani
vpisana zadruga z neomejeno zavezo.

Vabilo na redni občni zbor,

ki se bode vršil
v združnih prostorih dne 4. aprila 1909. ob 2. uri popoldne.

DNEVNI RED:

1. Pregled in odobritev letnih računov.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Poročilo o reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Predlogi.

Načelstvo.

Denar prihrani, kdor kupi izdelovljeno pohištvo pri

Ant. Breščak-u

v Gorici,
v Gosposki ulici št. 14
(v lastni hiši)

kateri ima v zalogi najbogatejšo
izbero pohištva vseh slogov za
vsak stan, priprostega in naj-
finejega izdelka.

Daje tudi na obroke.
Lastna delavnica
za tapcirano pohištvo.

Cene brez konkurence.

Različno pohištvo iz železa,
podobne na sipe in platno, oglejala,
zima in platno.

Boljša gostilna in kavarna se odda v najem.

Natančnejša pojasnila daje upravništvo.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles in šivalnih strojev, gramofonov za koncerte in gostilne ter vsakovrste plošče, zastopnik automatov za gostilne in vsakovrstnih kmetijskih strojev. Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem pri

Batjel-u

Gorica

Stolna ulica 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke.
Novi slovenski ceniki franco

Najizvrstnejše in najboljše tambure izdeluje in razpošilja

Prva sisačka tvornica tambura

J. Stjepušin,

Sisak (Hrvatska).

Odklikovan na pariški razstavi l. 1900. ter na milenijski izložbi 1896.

Razen tamburic in skladb za tamburice ima razna glazbila kakor: gosli, citare, gitare, mandoline, harmonike, okarine itd. Za zahtevo se pošilja poseben ilustriran cenik.

Velik ilustrirani cenik se pošlje vsakemu brezplačno in poštine prosto.

V isti tvornici izhaja tamburaški mesečnik pod naslovom „TAMBURICA“ koji prinaša pouk in krasne tamburaške skladbe. Cena za celo leto K 8.— Tamburaška šola je tiskana z latinico in cirilico.

4 pari čevljev samo 7 K.

Zaradi ustavljenja plačila več velikih tvornic, sem pooblaščen množino 50.000 čevljev daleč pod izdelovalno ceno spraviti v denar. — Prodajam torej vsakomur 2 para moških, 2 para ženskih čevljev na trakov, usnje rjavo ali črno, galoširano z močno zbij. timi podplati, veleelegantni, najnovjša oblika. Velikost po števil. Vsi 4 pari po povzetju 7 K.

S. KORNGOLD

Izvoz čevljev, KRAKOV št. 96 J.

Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo „Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici“ je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v združni register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-je način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določa tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradne 1/2% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih „Soča“ in „Primorec“.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v združnem uradu v „Trgovskem domu“.

Načelstvo in nadzorstvo.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposke ulice št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 79.

Račun poštne hranilnice števil. 837.315.

V skupni seji načelstva in nadzorstva z dne 5. decembra 1907. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2%. Stalne večje vloge z enoletno odrovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila se dajejo združnikom na vknjižbe po 5 1/2%, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1907. s 6%. Stanje 31. dec. 1907.: Zdržnikov 1867 z deleži v znesku 99.684 kron. — Hranilne vloge: 1.706.550-77. Posojila: 1.699.186-77. — Reservni zaklad: 85.954-35. — Vrednost hiš: 112.328.—

Iz Ljubljane v New-Jork

se vozi najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobrodi, takozvanimi cesarskimi brzoparniki:

Kronprinzessin Cecilie, Kaiser Wilhelm II. — Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse

dalje z najnovjšimi modernimi parobrodi: Prinz Friedrich Wilhelm, König Albert, Prinzess Alice, Friedrich der Grosse, Bremen i. t. d. kateri so največji, najhitrejši in najvarnejši te družbe.

Vožnja po morju traja samo 6 do 7 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk dá vsakomur

Edvard Tavčar, Kolodvorske ulice št. 35. v Ljubljani nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

GORIŠKA TOVARNANA MILA.

Narodno podjetje, edino te vrste.

Ustanovljajmo domačo obrt in industrijo, ker brez te bomo Slovenci za vselej le hlapčevali tujcem.

Slovenske gospodinje! Poskušajte milo iz te domače tovarne! Izdelek je izvrsten. Cene običajne!

Naša špecialiteta je: Caprasole — Koza s solncem. Poskusite in sodite!

Svoji k svojim!